

2025-12-15

§ 233 2025.271 KS

**Svar på motion gällande att Alingsås kommun ska bli en fristadskommun
- Amanda Andersson (MP)****Ärendebeskrivning**

Amanda Andersson (MP) har till kommunfullmäktige den 7 maj 2025, § 112 lämnat in en motion om att Alingsås kommun ska bli en fristadskommun.

Motionären föreslår att Alingsås ansöker om medlemskap i International Cities of Refuge Network (ICORN) i syfte att bli en fristadskommun.

Kommunfullmäktige beslutade den 7 maj 2025, § 112 att motionen lämnas vidare till kommunstyrelsen för beredning.

Kommunledningskontoret har den 20 maj 2025 begärt yttrande från kultur- och utbildningsförvaltningen.

Beredning

Kommunledningskontoret har i skrivelse den 24 november 2025 lämnat följande yttrande:

Kultur- och utbildningsförvaltningen har den 11 september 2025 lämnat följande yttrande: Kultur- och utbildningsförvaltningen ser positivt på att Alingsås kommun etablerar sig som fristadskommun. Gällande kostnad kan en betydande del av finansieringen kan täckas av regionala medel från Västra Götalandsregionen som för närvarande är 300 000 kronor per år. Dessa medel beräknas täcka huvuddelen av kostnaderna såsom bostad, stipendium, resor, deltagande i olika nätverk och övriga utgifter. Däremot är det osäkert om stödet fullt ut täcker kostnaderna för att tillsätta en tjänst med en koordinator som har övergripande ansvar för ICORN. Om regionala medel inte är tillräckliga är det därför av stor vikt att resterande medel fördelas till aktuell förvaltningen genom centralt fördelade medel. Bidrag kan även sökas från Kulturrådet.

Kultur- och utbildningsförvaltningen lyfter även fram att en möjlig utmaning för Alingsås kommun kan komma att vara tillgång till bostad för en framtida fristadskonstnär. Då det råder bostadsbrist.

Kultur- och utbildningsförvaltningen anser även att fristadsarbetet kan bli omfattande och inte enbart bör betraktas som en fråga för kultur- och utbildningsnämnden. Detta ligger i linje med Kulturrådets rekommendationer och erfarenheter från Göteborgs stad och det krävs en förvaltningsövergripande samverkan, inom ett flertal sakområden. Kulturrådet är tydliga med att det är fler berörda kommunala aktörer och att det kan vara en konstnär med familj som ska etableras i samhället. Det bör även göras en riskbedömning och plan tillsammans med fristadskommunens lokala polisområde utifrån frågor kring säkerhet och sekretess. I Göteborgs stad har man byggt upp en stadsgemensam styrgrupp och en arbetsgrupp och det är något som Kulturrådet rekommenderar.

ICORN och de städer, kommuner och regioner som är fristäder bedriver en viktig verksamhet för enskilda konstnärer och arbetet stärker den lokala yttrandefriheten och mänskliga rättigheter.

2025-12-15

Kommunledningskontoret anser att motionärens förslag innebär ett stort kommunalt engagemang. Trots att det är positivt att stärka den lokala yttrandefriheten och mänskliga rättigheterna kräver arbetsinsatsen att det finns tillräckliga resurser utöver de stadsbidrag som kan ansökas. Kommunledningskontoret bedömer i dagsläget att det inte finns några resurser att omprioritera till detta uppdrag inom kommunledningskontorets ansvar.

När det gäller att ta emot framtida fristadskonstnärer finns stöd och etablerad kompetens att tillgå i närliggande kommuner såsom Göteborg, Uddevalla och Mark. Kommunen har inte fått några frågor om att bli fristadskommun, så det är osäkert om det finns något behov och efterfrågan om fler fristadskommuner i Västra Götaland. Vidare så har kommunen tagit emot residensförfattare genom residensprogrammet AIR Litteratur och varit en skrivande fristad inom detta program. Det är Kulturförvaltningen i Västra Götalandsregionen som beviljar residensplatserna.

Kommunledningskontoret föreslår därmed att motionen bör avslås.

Kommunstyrelsens arbetsutskott har den 3 december 2025, § 207 behandlat ärendet och föreslagit att motionen avslås.

Förslag till beslut på sammanträdet

Janine Alm Ericson (MP), Anton César (S), Martin Lindberg (V) och Heidi Hankanen Ängberg (C) föreslår att motionen bifalls.

Beslutsgång

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunstyrelsen beslutar att bifalla arbetsutskottets förslag.

Omröstning

Omröstning begärs.

Följande beslutsgång godkänns:

Ja-röst för bifall till kommunstyrelsens förslag att avslå motionen.

Nej-röst för bifall till Janine Alm Ericsons med fleras förslag att bifalla motionen.

Omröstningsresultat

Med 7 ja-röster och 8 nej-röster finner ordföranden att kommunstyrelsen beslutar att bifalla Janine Alm Ericsons med fleras förslag att bifalla motionen.

Omröstningsresultatet finns i slutet av paragrafen.

Beslut**Förslag till beslut i kommunfullmäktige**

Motionen bifalls.

2025-12-15

Anteckning

Jens Christian Berlin (L) lämnar följande protokollsanteckning:

Liberalerna ställer sig principiellt positiva till att Alingsås kommun skulle ta på sig ansvaret att bli en fristadskommun. Som ärendeberedningen visar finns det flera oklara faktorer kring förslaget. Det är osäkert om det ens finns något behov eller efterfrågan om fler fristadskommuner i Västra Götaland. I det läget hade det varit lämpligt att närmare utreda förslaget. Beslut om att genomföra åtgärder, som sedan av inte blir av, sänker förtroendet för det politiska beslutsfattandet i kommunen.

Beslutsunderlag

- §207 KSAU Svar på motion gällande att Alingsås kommun ska bli en fristadskommun - Amanda Andersson (MP)
- Tjänsteskrivelse - Svar på motion gällande att Alingsås kommun ska bli en fristadskommun - Amanda Andersson (MP)
- §112 KF Motion gällande att Alingsås kommun ska bli en fristadskommun - Amanda Andersson (MP)
- Motion gällande att Alingsås kommun ska bli en fristadskommun - Amanda Andersson (MP)